

Inuiaqatigiit kissaataat tunngavigalugit nunap ilaani aatsitassarsiorfissanik inerisaaviusussanik pilersitsinissaq aammalu nunap ilaani allani avatangiisit, ilorrisimaarneq, inuussutissarsiutit pioreersut assigisaalluunniit tunngavigalugit aatsitassarsiorfigineqarusunngitsunik pilersitsinissaq pillugu oqallisissiamik saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Oqallisissiaq innuttaasunik, soqutigisaqatigiinnik aalajangiisartunillu peqataatitsinikkut amerlasuunit akuuffigineqartumik oqallinnissamut toqqammaviusaaq. Oqallisissiaq 2015-imi upernaakkut ataatsimiinnissaq nallertinnagu naammassineqareersimassaaq.
(Inuit Ataqtigiit Inatsisartuni gruppianni ilaasortat)

Akissutitut allakkiaq

(Inuussutissarsiornermut, Aatsitassaqarnermut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeenera

Qulaani Naalakkersuisunut siunnersuummi pineqartumi, ima peqqussisoqarpoq *nunap ilaani aatsitassarsiorfissanik inerisaaviusussanik pilersitsinissaq aammalu nunap ilaani allani avatangiisit, ilorrisimaarneq, inuussutissarsiutit pioreersut assigisaalluunniit tunngavigalugit aatsitassarsiorfigineqarusunngitsunik pilersitsinissaq pillugu oqallisissiamik saqqummiusseqqullugit*. Siunnersuutip kingunissai ataani nassuiarneqarput.

Kalaallit Nunaat piffissaq ungasissoq isigalugu aningaasaqarnikkut ineriartortitsinermik, aamma aalisarnermiit allatut qinigassatut aatsitassarsiornermik industriip ineriartortinnissaanik kissaateqarpoq. Aatsitassanut atortussiassanut atatillugu suliat tamarmik aalajangersimasumik politikikkut piunasaqaammik peqqissutsikkut, isumannaallisaanikkut avatangiisinullu tunngasutigut isumannaatsumik iluseqartumik suliarineqarnissaannik atugassarititaqarfiupput. Issittumi avatangiiseq assut ajortiavoq, nunatsinnilu industrieri, kulturi aamma inooriaaseq assut pinngortitamut avatangiisinullu attuumassuteqartuupput.

Aatsitassanik nassaarisani aningaasarsiuutigalugit atorneqarsinnaasunik, taamaallunilu inuiaqatigiinni annertunerusumik suliffeqartitsinissamik isertitaqarnissamillu kissaateqarnermik tapersersuisinnaasunik tunngavigisaq tassaavoq ujartuineramik suliaqarnerup naammaginarumik annertuujuartuunissaa. Iuanaarniutigalugulu aatsitassarsiornermik industriip annertuutut iluseqartumik ujartuineramik suliarisanik isumaginnittuunissaa aamma pisariaqarpoq. Aningaasaqarnermik aamma patsiseqartumik, tassami aatsitassanik ujartuineq assupilussuaq aningaasartuuteqarfiummat, ujartuinermilu sapinngisamik annertunerpaamik niuernerumut tunngassuteqartumik sulianillu piginnaassuseqarnermik pisariaqartitsineq sianigalugu.

Aatsitassanik politikkeqarnermut pingaarnepaatut periusissiatut anguniagaq tassaavoq Kalaallit Nunaanni ujaasinerumut aningaasaliinissamut aatsitassarsiornermik aamma uuliamik/gassimik industriip soqutiginnilersinnissaa. Taamaattorli nunarsuarmi nunat arlallit akornanni aatsitassarsiorfittut ingerlatsqatigiiffiit soqutinnilersinniarlugit aningaasaliisinnissaanullu kajumilersinniarlugit sakkortuumik unammilleqatigiittoqartuarpog, tamannalu ilutigalugu ujartuinnissamut akuersissutissarsiornermut isummernialernermi iluanaarutaasinnaasunik nassaartoqarnissamut periarfissanik pisuni ataasiakkaani aatsitassarsiornermik ingerlatseqatigiiffiit naliliisarlutik, akuersissutisinerumut malitsigisatut aningaasaqarnikkut pisussaaffigisat pissutigalugit.

Kalaallit Nunaat suli 'Greenfield'-usutut taaneqartarpoq, tamanna aatsitassanik nassaarineqarsinnaasunik annikitsortalersuilluni misissorneqarsimannigivinneranik isumaqarluni. Sumiluunniit aatsitassaqaarfinnik annertuunik kajungernartunillu nassaariataartoqarsinaanerani tamanna isumaqarpoq. Taamaattumik nunap ilaanut nunap assiliami arlaanni sumiiffimmik sioqqutsisumik taamaatitaqaannarnissaq uggornarlunilu suliarisatigut isigisaqarluni pisariaqanngitsuussaaq. Sumiiffinnilu inuussutissarsiteqarfioersuni aatsitassanik nassaassaqaavinnersoq sioqqutsisumik oqaatigineqareersinnaanngilaq.

Nunatsinni inuiaqatigiinnut iluaqutaasinnaasunik aatsitassaqaarsinnaassutsinik sumiiffiit naammattumik misissorneqaqqaartinnagit nunap ilaanut agguataarisqaarnissaa, aatsitassanik ujaasinermi tamanna malitsigalugu killiliiffeqaarnissaq nangaasaarutigineqassaaq.

Assersuutigalugu pinngortitamik uumasunillu, kultureqarnermi naleqassutsinik imaluunniit pioreersunik inuussutissarsiorfinnik ingerlataqarnernik illersuinissamut immikkut ittunik malittarisassianik aalajangersaanissamut inatsisaareersut iluini illumikkut tunngavissaqarluartoq Naalakkersuisut naliliipput. Ilangullugu aatsitassanik ujaasinissamut sumiiffiit ilaanni akuersissutinik tunniussaqaartoqartanninnissaanut. Suliarisamut piviusumut qinnuteqarfisamut tunngatillugu sumiiffiit taama ittut imaluunniit killiliissutit sammisatigut tunngavissaqarluartumik siunnersuisoqarneranik tunngaveqartussatut aallaavigisamik tunngaviliilluinnartumik malittarisassiat pioreersut tunngaveqartinneqarput.

Nunani tamalaani akit inissisimaffii teknologiimilu ineriartorneq piffissami aalajangersimasumi aatsitassanik tunisassiat akilersinnaasumik atorneqarsinnaanissaanut tunngatillugu aatsitassaait sorliit piujuartitsisuunerannik aalajangeeqataasuupput. Ukiut 30-t matuma siornatigut Kujataani aatsitassat (Kuannersuit, Killavaat Alannguat, Motzfeldtip Tasia) atorneqarsinnaasutut nassaassaasutut sammineqanngivipput, teknologiimili ineriartorerup nassaassat taakkorpiaat ullumikkut sammineqalersippaat, elektroniskimik industriip aamma anorisaasiornermik industriip aatsitassanik aamma pinngoqqaatinik pisariaqartilluinnakkanik arlalinnik imaqartuummata. Ukiut tallimaannannguit matuma siorna anorthositip (qaqqat ujaraat qaortoq) Kalaallit Nunaanni atorneqarsinnaasooq arlaannaataluunniit siulittuutigisinnaasimannigilaa, nalinginnarmik isuma tassaasimammat Kalaallit Nunaanni industriimi atortakkatut aatsitassat akilersinnaasuunngitsut. Taamaattorli anorthositip takutippaa teknologiskimik ineriartorerup anorthositip fiberglassit atorneqarsinnaalersinnera, nassaassallu akilersinnaatilerlugit. Ukiut 10-20-t qaangiuppata atortussiassat sorliit atorneqassaneri, aatsitassallu mineralit sorliit akilersinnaasumik aatsitassarsiornermik ingerlatsinermut najoqqutassatut atorneqassaneri sioqqutsisumik oqaatigineqarsinnaanngivinneri inerniliissutaavoq.

Aatsitassarsiornermik ingerlatsineq Kalaallit Nunaata nunatut aatsitassarsiorfiusutut taaneqarsinnaalersillugu ineriartortinneqarsimannigivippoq. Maannakkorpiaq nunami aatsitassarsiorfinnik suliaqarfiusunik peqanngilaq. Kalaallit Nunaannut siullertut pingaarnertullu pineqartussat tassaapput aatsitassanik nassaassanut aamma uuliap/gassip neriuunartuutaasup annertuunerpaap sumiinnissaannut nalunaarsorlugillu ilimanarnerulersinnissaat. Sunik neriuunartoqarnersoq ilisimanagu nunarput nunap ilaanut immikkoortiterlugulu nunaannartat annertuut ilaatinneqanngippata tamanna 'aningaasanoornerussaaq'.

Taamaattumik siunnersuutip itigartitsissutiginnissaanut Naalakkersuisut innersuussipput.